

VETERINAAR- JA TOIDUAMET

Euroopa Maaülikool
Põllumajandusfond:
Euroopa Investeeringud
maapillikordadesse

Tähelepanekuid toidualase teabe esitamisest ja pakendite märgistusest

Tiiu Rand

Veterinaar- ja Toiduamet
peaspetsialist

11.04.2017

Tähemärgisus ja loetavus

- Tähemärgisuse nõue (x- min 1,2 mm/0,9 mm) kehtib nii **tähtedele** kui **numbritele** (sh toitumisalases teabes)
- Loetavus -> kontrastsus?

Kas on loetav?

Koostis -> Koostisosad

Koostisosa –toidu tootmisel või valmistamisel kasutatav mis tahes **aine või toode** (sh lõhna- ja maitseaine, lisaaine, toidus kasutatav ensüüm, liitkoostisosa komponendid), **mida valmistoode** (ka muudetud kujul) **sisaldab**.

Nt: Mis on õige süldi märgistusel?

- ... maitseköögiviljad (porgand, sibul, **juurseller**), vürtsid?
- ... porgandi-, sibula, **juurselleri** ja vürtside ekstraktid?

Allergeenide esitamine

allergeeni nimetus

- Gluteeni sisaldavad teraviljad: **nisu, rukis, oder, kaer** või nende hübriidliinid ja **neist valmistatud tooted**, v.a

- a) nisul põhinevad glükoosisiirupid, sealhulgas glükoos*;
- b) nisul põhinevad maltodekstriinid*;
- c) odral põhinevad glükoosisiirupid;
- d) teraviljad, millest valmistatakse põllumajandusliku päritoluga destillaati, sealhulgas etüülalkoholi;

*ja nendest valmistatud tooted, kui ameti (EFSA) hinnangul on ebatõenäoline, et töötlemisel nende allergeensus võrreldes algtoodetega suureneb

Mis teraviljast on: punased linnased, linnaseekstrakt ...?

Allergeenide esitamine

- Piim ja sellest valmistatud tooted (sh laktoos), v.a

a) vadal, millest valmistatakse põllumajandusliku päritoluga destillaati, sealhulgas etüülalkoholi;

b) laktitool;

allergeeni nimetus

Allergeenina esitatakse **piim, jogurt, kohupiim, hapukoor, piimapulber, lõssipulber, juust, kodujuust, või** jne

Ei ole õige nt: lõssipulber (sh laktoos)

Allergeenina esitatakse **laktoos** juhul, kui toidu valmistamisel on kasutatud laktoosi, mitte piima või piimatoodet

Nt: lõhna- ja maitseaine (sh laktoos)

allergeeni nimetus

Koostisosa „taimsed rasvad“/“taimsed õlid“

Taimset päritolu **rafineeritud** taimsed rasvad/õlid

-> võib kanda ühiselt nimetuse „taimsed

rasvad/õlid“ alla lisades viite taimsele päritolule

- ei puuduta oliiviõlilisi (ei ole rafineeritud; oliiviõlidel täpsed nimetused)
- kui ainult üht päritolu rafineeritud õli/rasv -> esitada täpse nimetusega

Nt 'rapsiõli'; ei ole vaja esitada 'taimne õli (rapsiõli)'

Lõhna- ja maitseained

Esitatakse tekst 'lõhna- ja maitseaine' VÕI
täpsem nimetus VÕI kirjeldus

*Nt lõhna- ja maitseaine, vanilli lõhna- ja maitseaine, vanilliin,
kaneeliekstrakt, tilliekstrakt, X-eeterlik õli või X-essents jne*

Erandid: **kofeiin, kiniin** – alati nimeliselt, nt: lõhna- ja
maitseaine (kofeiin)

*Ei ole aroom- ja maitseained, lõhnaained,
aroomiained*

Lõhna- ja maitseained

Kuidas tõlkida 'flavouring (caramel)' ->

*-> karamelli lõhna- ja maitseaine või lõhna- ja
maitseaine (karamell) või lõhna- ja maitseaine*

Kuidas tõlkida 'natural flavouring' ->

*-> looduslik lõhna- ja maitseaine või naturaalne
lõhna- ja maitseaine*

Lisaained ja lisaainete rühmanimetused

Rühmanimetused leiab määruse [1169/2011](#) VI

lisa C osast

VII lisa C osa

hape, happesuse regulaator, tardaine jne

Lisaainete nimetused ja E-numbrid leiab

lisaainete määruse 1333/2008 II lisa B osast

(pealkiri „Kõikide lisaainete loetelu“)

Kohustuslik toitumisalane teave 100 g/ml kohta (müügipakendis toidul)

Toitumisalane teave	100 g (või 100 ml) kohta
Energiasisaldus	kJ/kcal
Rasvad	g
millest küllastunud rasvhapped	g
Süsivesikud	g
millest suhkrud	g
Valgud	g
Sool	g

suhkrud ehk kõik toidus sisalduvad mono- ja disahhariidid; ei ole 'suhkur', ei ole 'lisatud suhkur'

Energiasisaldus kcal=(rasvad x 9)+(süsivesikud x 4)+(valgud x 4)

Energiasisaldus kJ=(rasvad x 37)+(süsivesikud x 17)+(valgud x 17)

Toitumisalane teave – täiendavad väljendusviisid

% võrdluskogusest, ei ole % soovitatavast kogusest või % päevanormist või %GDA

Võrdluskogused on toitumisalase märgistamise eesmärgil kasutatavad numbrilised väärtused, mis tuginevad teaduslikele andmetele (EFSA) andes juhiseid toitainete ohutuks tarbimiseks keskmise täiskasvanu puhul

Nutrient Reference Value, NRV – võrdluskogus vitamiinidele ja mineraaltoitainetele
Reference Intake, RI – võrdluskogus energiasaldusele ja makrotoitainetele

Toitainete soovitatavad kogused antakse riiklike toitumissoovitustega arvestades sugu, vanust jne

Toitumisalane teave – teave portsjoni kohta

Esitada portsjoni suurus ja **portsjonite arv** müügapakendis

Portsjoni suurus võiks olla esitatud tarbijale lihtsasti mõistetavalt, **nt 1 viil (18 g)**

Toitumisalane teave – korratav teave

Korratav teave (nt ikooni(de)ga) esitatakse
põhivaateväljal

Võib korrata rohkem kui üks kord, st lisaks võib
korrata ka mujal kui põhivaateväljal

Sõna „mahe“ ([834/2007](#) art 23)

„Mahe“, „mahe-“, „ökoloogiline“, „öko-“, *organic*, *luonnonmukainen* ... jt – need on mahepõllumajandusliku tootmisega seotud mõisted - leiab eri keeltes määruse (EÜ) nr [834/2007](#) lisast

Neid mõisteid ei kasutata toidu (sööda) kohta (mürgistamine, reklaam, äridokumentid), **mis ei ole toodetud/valmistatud mahepõllumajandusnõuete kohaselt**

v.a mittepõllumajanduslikud koostisosad
või kui puudub ilmne seos mahepõllumajandusliku tootmisega

Hoiduda mürgistamisel/reklaamimisel selliste mõistete (sh kaubamärkides kasutatavad mõisted) või meetodite kasutamisest, mis võiksid tarbijat **eksitada**, jättes mulje mahetootest kui tegelikult ei ole tegemist mahetootega

Väited: E-vaba?

Koostisosana kasutatakse äädikat (nt Söögiäädikas 30 %), mis on äädikhappe lahus -> see on lisaaine kasutamine -> **ei ole E-vaba**

Nitriti asemel nitraadirikaste taimsete ekstraktide kasutamine, ekstraktis sisalduv nitraat muundub või muundatakse tehnoloogilise protsessi käigus osaliselt nitritiks -> kui nitritit tootes üle 10 mg/kg -> **ei ole E-vaba**

Väited: toitumisalased väited

Veebis esitatud **joogi** tutvustus:

„Küpsetest õuntest ja säravoranžidest astelpajudest valminud ... jook“

Õun on hea C-vitamiini (5,7 mg/100 g*) ning kaaliumi (130 mg/100 g*) allikas
*tks.nutridata.ee

Toitumisalaseid väiteid saab esitada müüdava toidu/joogi kohta, kui väite tingimus on täidetud, mitte toidu/joogi koostisosade (tooraine) kohta!

Kui palju on joogis C-vitamiini, kaaliumi?

VETERINAAR- JA TOIDUAMET

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa Investeeringud
maapiirkondadesse

Aitäh!

Tiiu Rand
tiiu.rand@vet.agri.ee